

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVII. Religiosos ad Chorum professos, etiam in sacris non
existentes, sicut & Religiosas similiter ad Chorum professas, secluso
speciali Instituto Ordinis sui, vel Apostolicâ dispensatione, sub ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Regula sua c. 9. 10. & seqq. Quod & ceteri deinde Ordines generaliter observarunt.

86 Religiosos etiam in recitandis Horis exactas fuisse testantur S. Gregorius Nissenus in vita S. Macrinae, & S. Hieronymus epist. 27. ubi sic: *Mane, hora tertia, sexta, nona, vespere, noctis mediis per ordinem psalterium cantabant.* Et epist. ad Demetriadem: *Prater Psalmorum & orationis ordinem, quod tibi hora tertia, sexta, nona, ad vespertum, media nocte, & mane semper est exercendum, &c.* Omitto consonantia testimonia S. Athanasii l. de virginit. S. Ambrosii l. 3. de virginit. S. Augustini in Reg. sumpta ex epist. 109. c. 7. & l. 22. de Civit. Dei c. 8.

87 Nec solum in Choro, sed & extra illum, divini illius Officii pensum Religiosi persolvere jubebantur, ut videre est in Regula S. Pachomii c. 142. *Esi in navi fuerit vel in Monasterio, & agro, & in itinere, & in quolibet ministerio, orandi & psallendi tempora non pratermittat.* In Regula etiam S. Basilii c. 107. *Si corporaliter adesse cum ceteris non occurrat ad orationis locum, in quocumque loco inventus fuerit, quod devotionis est expleat.* Et in Reg. S. Benedicti c. 50. *Frater qui omnino hora sunt in labore, & non possunt occurrere hora competenti ad Oratorium, & Abbas hoc perpendit quia ita est, agant ibidem opus Dei, ubi operantur, cum tremore divino stectentes genua. Similiter qui in itinere directi sunt, non eos pratercant hora constituta, sed, ut possunt, agant ibi, & servitutis pensum non negligant reddere.*

88 Ex his ergo dilucidè apparet, divinæ illius servitutis pensum ab iis persolvendum qui specialiter se divino devoverunt obsequio, ab Ecclesiæ initio ad Horas Canonicas determinatum fuisse; non idèd Canonicas dictas, quòd Canone aliquo scripto statuta fuerint, sed quòd legitimâ consuetudine vim Canonis seu legis habente fuerint introductæ, velut Officium proprium ejusmodi personarum. Unde etiam *Officium divinum* nuncupantur. Enimverò disciplina ecclesiastica leges initio non fuerat nisi ejusmodi consuetudines, in omnique statu nascente, primitivæ consuetudines perinde receptæ sunt, velut leges fundamentales, ac si supremorum Principum auctoritate solemniter promulgatæ fuissent, uti doctissimus vir Thomassinus demonstrat p. 1. discipl. Ecclesiast. l. 1. c. 25. Neque alio modo incæpit obligatio sumendi S. Eucharistiam corpore jejuno. Et idem est de obligatione jejunandi quadraginta diebus ante Pascha; quam observantiam Ecclesiæ consuetudo roboravit, teste Augustino epist. 119. ad Januar. c. 15. Idem quoque de Episcoporum, Presbyterorum & Diaconorum obligatione ab uxoribus sese abstinendi, tradit Concilium Carthag. II. can. 2. *Quia (inquit) sic Apostoli docuerunt, & ipsa servavit Antiquitas.* Itas verò & alias ejusmodi consuetudines vim habere legis scriptæ, nemo unus est qui dubitet: *Consuetudo*

namque, *etiam in civilibus rebus, pro lege suscipitur, ubi deficit lex,* ait Tertullianus de corona militis c. 3.

Idem proinde dicendum de obligatione Clericorum in sacris, Religiosorumque ac Religiosarum ad Chorum deputatorum ad legendas Horas Canonicas, quam idèd dixi credibiliter ab Apostolis traditam esse, sicut de consuetudine non rebaptizandi baptizatos ab hæreticis, S. Augustinus dicit l. 5. de bapt. contra Donat. c. 23; quòd consuetudo illa ab Apostolorum traditione exordium sumpsisse credenda est; *sicut sunt multa qua universa tenet Ecclesiæ, & ob hoc ab Apostolis præcepta benè credantur, quamquam scripta non reperiantur.* Unde epist. 119. c. 18. dicit, quòd *de Hymnis & Psalmis canendis, & ipsius Domini & Apostolorum habeamus documenta, & exempla, & præcepta.*

Nec tamen consuetudo illa vim legis habere desineret, etiam si ab Apostolica Traditione non descenderet, nec cum Ecclesiâ nascente incæpisset. Cùm eo ipso vim legis habeat, quo eam pro lege tenendam Majores censuerunt: *In his quippe rebus, de quibus nihil certi statuit divina Scriptura, mos populi Dei, & instituta Majorum pro lege tenenda sunt; & sicut prævaricatores divinarum legum, ita contempiores ecclesiasticarum consuetudinum coercendi sunt.* Can. in his dist. 11.

CAPUT XVII.

Religiosos ad Chorum professos, etiam in sacris non existentes, sicut & Religiosas similiter ad Chorum professas, secliso speciali Instituto Ordinis sui, vel Apostolica dispensatione, sub mortali esse obligatos & obligatas ad Horas Canonicas, etiam extra Chorum recitandas, sententia est adèd certa, ut opinio contraria nullam habeat probabilitatem.

Hanc statuo contra pauculos novatien-tes, qui contra totam venerandam Antiquitatem, & omnes ferè modernos Scriptores, contrariam nonnullis Monialibus, sicut & junioribus Clericis professis hodie persuadere conantur, pro novitia opinione sua referentes Petrum Marchantium Trib. Sacram. tr. 2. p. 2. tit. 3. sect. 1. q. 1. Martinum de S. Joseph. to. 1. l. 2. de Ordine tr. 1. n. 3. Joannem Jacobi in duobus discursibus Apologeticis hac de re editis, Burghaberum apud ipsum. Quorum opinionem tamet si Bordonus, Antonius de Hinojola & Cottonus existimant probabilem: mihi certè probabilis non videtur; imò eam temerariam vocat Reginaldus l. 18. prax. pœnit. n. 190. erroneam. Sorus l. 3. de just. q. 5. improbabilem, temerariam, scandalosam. Bertrandus Loth in Casibus Belgicis tr. 23. q. 1. a. 8. eandem omni probabilitate carere dicit. Donatus Laynenis to. 4. tr. 18. q. 9. n. 5. *Nè dicam (inquit) quòd sic temeraria contra communem, scandalosa & omissa* sainti

saluti animarum. Prorsus improbandam dicit Diana p. 11. tr. 1. resol. 52. Denique Magister S. Palatii, de ordine Sanctissimi, in Editione Romana Summæ Emmanuelis Sa, expunxit & abstulit id quod Sa dixerat de probabilitate istius opinionis.

- 92 Sed fortè placebit hac de re audire doctissimum Thomam Hurtadum Resolut. Moral. l. 6. resol. 6. ubi sic præfatur: „ Eò devenit jam novitatum libido, ut nihil ferè sit, quod singularis ferus novitas non depascat; & sic boni mores, & disciplina ecclesiastica extirpentur, & eradicentur, & habent liberè laxentur, non solum populis, sed Ecclesiasticis, & Regularibus utriusque sexus. Unde & Religionis interitus, & tragicus regnorum exitus timeri possit, licentiâ opinandi introductâ, ut quisque à jugo legum Ecclesiæ, & Monasticæ Regulæ absolvatur. . . Sic pellitur è medio sapientia, ut scripsit Ennius, & omnia novitate gubernantur, quo gubernaculo nihil inconstantius, nihil quod magis evertat id quod rectè dispositum est, atque compositum.
- 93 Post hanc præfationem, ad rem nostram veniens: „ Eminentissimus (inquit) D. Cardinalis Borja, Archiepiscopus Hispalensis, in principio sui regiminis, informatus quòd opinio deobligans Moniales ad recitationem Officii divini extra Chorum invalescebat, & à viris quibusdam consiliabatur, & in praxi sequebatur, cum non parvo spiritus detrimento, zelo sancto motus, per suum Provisorem casum fecit proponere, & disceptari in hoc Hispalensi Litterario Theatro, in quo tunc temporis erant viri singulari doctrinâ & scientiâ præditi, mandans, ut quod sentirent, subscriptione suâ firmarent; quod & fecerunt omnes Magistri, Lectores, & studiorum Regentes. Censuræ & subscriptiones eorum prælo sunt datæ linguâ Hispanâ, ut Moniales viderent, & agnoscerent obligationem suam, & non essent velut columbæ seductæ, in re quæ ad ipsarum Institutum ab Ecclesiæ primordiis atinet. . .
- „ Igitur sententiam deobligantem Moniales extra Chorum, à penso servitutis suæ, communis sententia gravi censurâ inurit. Censuras jam subjiçio, juxta quas nullus cordatus, & prudens, timorataque conscientia, poterit contrarium nostræ determinationi consulerè.
- „ Sapientissimus D. Manuel Sarmiento de Mendoza, Ecclesiæ Metropolitanæ Hispalensis Doctor Magistralis, satis notus, tum ob excellentissimam nobilitatem sanguinis, tum ob singularissimam eruditionem & sapientiam, quæ pollebat supra omnes coætaneos suos in universa Hispania, opinionem Moniales deobligantem censuit non esse probabilem, imò perniciosam 21. Julii 1632. . .
- 96 Isti censuræ subscripserunt omnes viri docti, & Magistri gravissimi, omnium ferè Conventuum hujus Civitatis. Quos inter erant alii Provinciales, alii Priores, Guardiani, Rectores, alii scripti & doctrinâ celebres.

Tom. II.

Collegium S. Alberti Carmelitarum opinionem illam censuit *improbabilem, temerariam, non securam, parum edificativam, imprudentem.*

Collegium S. Angeli Custodis Carmelitarum Excalceatorum eandem censuit *falsam & improbabilem.* Collegium S. Basilii, *totaliter improbabilem.* Conventus S. Didaci Excalceatorum S. Francisci, *presumptuosam ac temerariam.* Conventus S. Spiritus Clericorum Minorum, *improbabilem, & ideò Papa jussu erasam è libro Emmanuelis Sa.* Conventus Major S. Francisci, *improbabilem, & nullo modo securam.* Conventus S. Francisci de Paula, *improbabilem.* Collegium S. Hermenegildi PP. Jesuitarum, *improbabilem, & à P. Mutio Viteleschi, Societatis Generali, anno 1625. prohibitam à quocumque de Societate doceri, vel consulti ut probabilem.* Conventus Major Patrum de Mercede, *nec probabilem, nec securam in praxi.* Collegium S. Laureani, ejusdem Instituti, idem censuit. Collegium Montis Sion PP. Prædicatorum, *reprehensibilem, improbabilem, scandalosam.* Conventus Portæ Cæli, *improbabilem, & periculosam.* PP. Augustiniani Discalceati similiter censuerunt. Conventus Major S. Augustini, post longam discussionem, censuit istius opinionis defensores in eam nimis leviter & absque matura deliberatione inclinari, & *adversus sanctam, generalem & unam ex magis momentosis Ecclesiæ consuetudinibus cavillari.* Inter Doctores verò qui isti censuræ subscripserunt, celeberrimum Cyprianum de Pineda censuisse eam *suspectam, novam, scandalosam, reprehensibilem, temerariam, periculosam.* Tres denique celebres Hispaniæ Universitates, Hispalensis, Cæsaraugustana, Conimbricensis, eandem opinionem damnarunt. Hispalensis ut *improbabilem, non securam.* Cæsaraugustana, ut *falsam, temerariam.* Conimbricensis, ut *improbabilem, periculosam, non securam.*

Et reverà quòd Religiosi ad Chorum deputati, sicut & Moniales ad Horas etiam extra Chorum recitandas sub gravi peccato teneantur, *tenent omnes,* teste Sylvestro verbo *Horæ Canonice* n. 3. q. 2. dict. 6. Quod & testatur Azorius infra referendus. Idem dicit Peyrinus in Regul. Minim. c. 4. §. 12. q. 1. n. 3. *Est communis (inquit) opinio omnium Scholasticorum & Canonistarum.* Ita nominatim S. Antoninus p. 3. tit. 13. §. 1. Henricus Gandavenis quodlib. 29. q. 30. Turrecremata in c. 1. dist. 91. Petrus Paludanus in 4. dist. 15. q. 9. Gabriel Biel ibidem q. 8. a. 2. conclus. 3. Navarrus Manual. c. 25. n. 99. Conradus Respons. ad Cas. Confess. p. 1. q. 240. Soto l. 10. de just. q. 5. a. 3. Barthol. Medina Instr. Confess. c. 14. §. 11. Toletus l. 2. c. 12. Azorius l. 10. Instit. Moral. c. 6. ubi sic: *Constans est omnium opinio, Religiosos. . . ad Chorum. . . deputatos, debere honorarias preces Canonice recitare, etiamsi ad nullum Ordinem sacrum promoti fuerint.* Ita Innocentius, Hostiensis, Joannes Andreas, Abbas, & ceteri in cap. 1. de celebr. Miss. Idem

juris est de sanctimonialibus feminis, eodem modo professis, &c.

98 Probatur itaque assertio ex legitima consuetudine vim legis habente, non tam ab ipsis Religionibus, quam ab Ecclesia introducta: upote quæ, ex communi sensu SS. Patrum, Religiones ad Chorum destinatas, ex sua professione destinatas esse voluit ad orandum, non solum pro se, sed etiam pro populo, earumque obligationem ad orandum in persona totius populi ad Horarum Canonicarum pensum determinavit, non præcepto scripto, sed Ecclesiastica Traditione; de qua satis constat tum ex dictis cap. præcedenti, tum ex communi Majorum omnium sensu, ipsaque (quod ad nos spectat) Regulâ nostrâ cap. 8. sic statuerente: *Clerici Horas Canonicas dicant, secundum institutionem sanctorum Patrum, & Ecclesie approbatam consuetudinem*, tam extra quam intra Chorum procedentem, prout varia Religiosorum Regulâ demonstrant apud Natalem Alexandrum Theol. Dogmat. & Moral. to. 6. l. 2. c. 8. reg. 5. & 6. Nec investigandus est alius titulus obligationum: quemadmodum enim sufficienter constat de obligatione Diaconorum & Subdiaconorum, non beneficiorum, ex Ecclesie consuetudine, juxta Ecclesiasticam Traditionem vim legis habente; ita similiter, &c. Quid enim Traditio Ecclesiastica, nisi doctrina majorum, primorumque Ecclesie Prælatorum, vivâ voce accepta, continuâque successione à Patribus ad filios derivata, atque perverusâ consuetudine (cujus initium & origo nescitur) communi-que persuasione firmata? Atqui doctrina majorum, primorumque Ecclesie Prælatorum continuâ successione à Patribus ad filios derivata atque perverusâ consuetudine, communi-que persuasione firmata, æquè est pro obligatione dictorum Religiosorum, ac Monialium, quam pro Subdiaconorum & Diaconorum obligatione ad Horas, etiam extra Chorum recitandas, uti partim ex dictis constat, partim (quoad primos Ecclesie Prælatos) ex Gregorio IX. (apud Natalem Alexandrum ubi supra reg. 5.) de Monachis foras profecturis statuente, ut ipsi *Horas dicant in via*. Nec non ex Constitutione Benedicti XII. ad restaurandam in Ordine S. Benedicti disciplinam regularem edita: *Qui ad Chorum vel Ecclesiam accedere nequiverint... in loco aliquo congruo & honesto, debitis Horis juxta possibilitatem plures simul convenient, & debite dicant divinum Officium, & quotidianum pensum exolvant debite servituti.*

99 2.º ex communissimo sensu Religionum omnium profitentium Chorum, ita ut nulla adferri queat, in qua ab antiquissimo tempore non fuerit communissimus iste sensus omnium, vel ferè omnium, doctorum & indoctorum, usque ad novissima hæc tempora. In Ordine certè nostro, sicut & in Ordine S. Basilii, in Ordine S. Benedicti, in Ordine Cisterciensi, &c. cæteris esset scandalo, qui Ho-

ras extra Chorum negligere cognosceretur. Cùmque Caramuel in Theologia Regulari disp. 100. negasset, Cistercienses suos sub mortali ad Horas teneri extra Chorum, ista ipsius doctrina vehementer displicuit pluribus viris, piis & doctis ejusdem Instituti, inquit Gobat de Sacram. tr. 5. n. 569. & ipsemet Caramuel l. 8. Th. Reg. a. 1. fatetur Capitulum generale Congregationis Cisterciensis in Hispania declarasse, tuas Moniales & Juniores ad privatam lectionem teneri. Et l. 10. sect. 2. disp. 103. resol. 7. *Intrepidè affirmo* (inquit) *apud Cistercienses esse constantem consuetudinem privatim legendi*. Glossa etiam Constitutionum Ordinis S. Dominici dist. 1. c. 1. sic habet: *Declaramus, quod sicut Clerici saculares, qui non sunt in sacris, si sint beneficiati, tenentur & obligantur dicere Officium; ita & qualibet Religiosus, qui ex elemosinis vivit, & ab Ordine provisionem vivit, & vestitus habet, tenetur de necessitate salutis Officium dicere*. Cùmque Servatius Laituelius in Optica sua dixisset, apud suas Præmonstratenses esse consuetudinem non legendi ante promotionem ad sacros Ordines: jussus est à Superioribus suis hanc opinionem retractare, prout de facto in Catechismo retractasse fatetur Caramuel citatâ disp. 103. a. 2. resol. 8. Denique cùm quidam de Provincia Belgica Ordinis nostri in scriptis seu dictatis suis insinuasset eandem opinionem esse probabilem: Capitulum Provinciale istius Provinciae, sub pœna depositionis prohibuit eam à Lectoribus doceri. Atqui incredibile est tam communem sensum Religionum omnium, tot viris eximie doctis abundantium, ex errore vel ignorantia processisse; sicut id incredibile est de communissimo sensu obligationis Diaconorum & Subdiaconorum.

Amadæus quidem Guimenius in fine tract. 100 de Horis Canonicis disparitatem adferre conatur, ex eo quòd aliqui dubitent de obligatione Religiosorum, non Diaconorum & Subdiaconorum. Sed qui dubitant, non loquuntur de Ecclesie consuetudine (de qua constat ex traditione Ecclesiastica) sed de consuetudine ab ipsis Religionibus introducta (in qua non fundamus primariam originem dictæ obligationis) prout constat ex rationibus quibus moventur. Nam Arragonius suum dubium fundat in eo quòd consuetudo Religionum procedat ex præcepto Superiorum, quod non obligat sub mortali. Caramuel verò in Reg. S. Benedicti disp. 103. n. 355. cum Villalobos dubium fundat in eo quòd autoritas introducendi consuetudinem, quæ vim habeat legis, non sit in Monialibus, nec in Junioribus ad Chorum professis: *Quis enim* (inquit) *id juris consuli pueris imberbis, & feminis, à quibus mutuum sumpsit hæc consuetudo?* Argumentum istud efficacissimum vocat Caramuel; quod tamen futile est: quia non sic instituti sunt Religiosi Ordines, ut in illis imberbes juvenes, vel feminae tuas sibi condi-

derint leges, sed eas partim à Fundatoribus suis, partim à Prælati, partim ab Ecclesia, vel ab Apostolica Sede emanatas acceperunt. Alii denique alia ejusdem farinae pro ratione dubitandi allegant, quæ non tangunt consuetudinem ex traditione Ecclesiastica derivatam. De qua tam pauci sunt qui dubitant, ut comparativè ad innumerabilem Doctorum exercitum pro nullis habendi sint, nec fundare queant probabile dubium; multò minùs probabilem sententiam contra Doctorum universitatem, communissimumque Ecclesiæ ac Religionum omnium sensum & usum in contrarium; quemadmodum nec probabile dubium, nec probabilem opinionem fundare queunt Richardus, Gerson, Angelus, qui contra ceteros Doctores omnes à mortali excusant Clericos in sacris, Horas non omitentes ex consuetudine vel contemptu, sed semel & iterùm ex negligentia. Uti nec idem Angelus, Martinus Cromerus, Joannes Ferus, qui censet Ecclesiæ præcepta sub mortali non obligare, secluso contemptu & scandalo.

101 Concludo proinde cum Reginaldo l. 18. prax. pœnit. n. 140. quòd licet aliqui de asserita consuetudine dubitaverint, tot tamen eam testantur, ut temerarium sit eam ipsam negare. Præsertim cum iste sit de illa sensus & consensus virorum bonorum, ut Monachos & Moniales contravenientes damnet de peccato; non minùs quàm Diaconos, quos antè diximus obligari tantùm ex consuetudine præscripta.

102 3°. probatur assertio ex eo quòd contraria paucorum opinio singularis sit & nova, uti præmissa satis ostendunt. Quàm periculosa verò sint opiniones singulares & novæ, in materia morum, contra communissimum sensum Majorum, & Scholarum omnium, ex sacris Littetis, Summorum Pontificum Decretis, SS. Patribus, Sapientibus Gentilitatis, sententiis gravissimis insignium Theologorum & Jurisconsultorum, ac multiplici ratione demonstravi in tomo nostro de Deo uno & trino distinct. 1. q. 1. a. 2.

103 Hæc sufficere debent viris cordatis, iisque satis ostenditur, assertæ obligationi obnoxios remanere ipsos etiam fugitivos è Religione, sicut & juridicè ejectos: tum quia remanent verè Religiosi. Tum quia ex iniquitate sua non debent commodum reportare. Ita Navarrus, Azorius, Rodriguez, Suarez, Layman contra Sanchez.

104 Noviti tamen ad Horas Canonicas non tenentur, nec Laici professi, nec Clerici ex sua professione Choro non addicti, ut patet in Religiosis Societatis, & Ordinum Militarium. Clericorum verò ad Chorum deputatorum obligatio incipit à die & Hora professionis, ita ut ex tunc ad Horas teneantur respondentes tempori suæ professionis, non ad antecedentes, prout communis habet opinio contra Leandrum disp. 13. de Ord. q. 10. ubi perperam existimat probabile, eum qui proficitur

Tom. II.

vel Ordinem sacrum suscipit circa meridiem, eo die penitus excusari. Contra quem egi ex professio ubi de legibus.

Laici tamen professi tenentur ad præscriptum sibi certum numerum Pater & Ave, juxta Regulam & Constitutiones sui Ordinis. Sed non sub mortali (extra Ordinem Minorum) secundùm Sotum, Bordonum, Lezanam, &c.

CAPUT XVIII.

Nullius omnino momenti sunt argumenta que allegantur contra Religiosorum & Monialium obligationem, assertam capite precedenti.

Thomas Hurtadus ubi supra sic ingemiscit: *Proh dolor! nihil valet jam Patrum veneranda canities, nihil juvat quòd Antiquitas sic senserit; quam evertere conatur novitas ratiunculis & sermonibus syllogisticis.* Videamus quo successu.

Objiciunt ergo noviti Casuista 1°. declarationem Eugenii IV. pro Monialibus S. Claræ, & Leonis X. pro Religiosis tertii Ordinis S. Francisci, transgressionem utique eorum quæ continentur in Regula (inter quæ ponitur obligatio Officii) extra substantialia votorum, & materiam clausuræ, non esse mortalem.

Respondeo nihil inde confici; subauditur enim, vi Regulæ præcisè, prout satis apertè significat Leo X. per hanc, quam addit, limitationem: *nisi humano vel divino jure aliquis aliàs esset obligatus.*

Objiciunt 2°. privilegium, quo idem Eugenius IV. in Bulla *Regularem* 10. apud Rodriguez, Benedictinis Congregationis Cassinensis concedit, ut eorum professi, nondum in sacris constituti, privatim non teneantur ad Horas.

Respondet nonnullus in eo privilegio, juxta declarationem Gregorii XIV. non communicare Ordines, quorum observantiæ repugnat: quia communicatio est in ædificationem, non in destructionem. Sed non placet responsio, quia non apparet cur privilegium istud magis repugnet observantiæ aliorum Ordinum, quàm Benedictinorum illorum, & cur potius foret in destructionem illorum, quàm istorum. Aliter proinde

Respondeo Eugenium IV. hoc ipsis non concedere in illis terminis, sed solum concedere Superioribus ipsorum facultatem ex justa causa dispensandi cum ipsis, per viam tamen commutationis, non simplicis dispensationis, uti videre est in illa Bulla. Cujusmodi concessio, rem totam relinquens rationabili Superiorum dispositioni, disciplinæ non repugnat Regulari, saltem iis in Religionibus, in quibus dispensatio per Regulam non prohibetur, nec per consuetudinem vim legis habentem. Unde eandem facultatem Benedictinis Congregationis Montis Oliveti concessit Julius II. Bulla *etsi ad universos* 12. apud Cherubinum. Et Canonicis Regularibus S. Salva-